

ОЗНАКИ часу

SIGNS OF THE TIMES
№2 (70) 2011

Пасха:

історія, символи та реальність

с. 6

Як уникнути
рабства зайнятості?

с. 13

Народження Зорі

с. 16

Дорогий читачу!

Вітаємо Вас на сторінках нового випуску журналу «Ознаки часу»!

У

сучасну інформаційну еру, де, без перебільшення, першість належить Інтернету, багатьом друкованим виданням живеться досить важко, оскільки те, що роками виходило багатотисячними накладами й користувалося попитом, вже не цікавить читача так, як раніше. Майже все можна знайти в Мережі, до того ж набагато оперативніше і значно дешевше... Ми чудово усвідомлюємо це і ще більше цінуємо Вашу відданість. Той факт, що Ви тримаєте цей номер у руках, свідчить, що саме Ви – наш читач, саме для Вас ми повинні працювати й задовольняти саме Ваші потреби й запити...

Єдине, що ми можемо запропонувати Вам на відміну від незліченної кількості даних з електронного світу, – це якісні, надійні, ретельно дібрані матеріали, більш глибокі, більш привабливі для вдумливого читання, для роздумів, адже в цьому переважно й полягає життя християнина... І відразу хочемо попросити Вас про невеличку послугу: прочитайте, будь ласка, цей номер уважно, сторінка за сторінкою, і повідомте нам, що б Ви хотіли бачити на сторінках нашого журналу, що Вам цікаво, чи сподобалися запропоновані матеріали. Поділіться своїми враженнями!

Ми усвідомлюємо, наскільки важливою та відповідальною є робота з підготовки журналу, адже це безпосередньо пов'язане з відповідальністю перед Вами, дорогий читачу. Добираючи матеріал для кожної сторінки, ми постійно все ретельно зважуємо і запитуємо себе: що зацікавить Вас та чи зацікавить настільки, щоб дочитати ту чи іншу статтю до кінця, ще й схвалюючи головою?! Адже кожна стаття, наскільки б ми самі не були впевнені в її актуальності, містить у собі «заряд» – позитивний або негативний – і лише від Вашого сприйняття залежить, чи буде корисною наша робота в підсумку... Тому без Вашої допомоги і безпосередньої участі нам не обійтися. Будь ласка, надішліть на нашу адресу кілька речень, одне речення, кілька слів – скільки підкаже ваше серце і дозволить час...

У запропонованому номері ми не могли залишити без уваги видатні події для всього Всесвіту – смерть і воскресіння Христа, які регулярно згадують і відзначають у тій чи іншій формі багато віруючих. Оскільки минуло вже майже два тисячоліття зі славного ранку воскресіння Христового, яке змінило хід історії світу, закоснілого у своїх традиціях і віруваннях, існує небезпека, що за традиційними святкуваннями, урочистими богослужіннями, а також з появою чергових скептичних теорій усвідомлення факту воскресіння може все більше розмиватися, тьмяніти. Статті цього номера покликані ще раз освіжити в нашій пам'яті події того недільного ранку й допомогти знову переконатися, що Христос воістину воскрес!

Сподіваємося, що матеріал журналу принесе Вам користь, надихне на роздуми, зверне увагу на окремі аспекти християнства і практичного життя послідовників Живого Бога.

Нехай благословить Вас Бог!

Редакційна колегія



З М І С Т

4 Страждання Христа

Еллен Уайт

6 Пасха: історія, символи та реальність

Ю. В. Невенченков, Л. С. Бейкер-молодший

10 Обман чи історія?

Джордж Вандеман

13 Як уникнути рабства зайнятості?

Майкл Цігареллі

16 Народження Зорі

19 Поетична сторінка

20 Окрайчик хліба

Олександр Бордаренков

22 Лютий крокодил привів двох чоловіків до Церкви

Інесса Карп



6



13



16

Відповідальний за випуск
директор видавництва
Василь Джулай

Головний редактор
Лариса Качмар

Матеріал підготував
Ростислав Стасюк

Редакційна колегія:
В. В. Алексєєнко
Л. Т. Волощук
П. І. Кирилюк

Коректура
Інні Джердж
Людмили Шаповал

Художній редактор
Тетяна Романко

Верстка
Тетяни Романко

Відповідальна за друк
Тамара Грицюк

Реєстраційне свідоцтво
№ 51 КВ від 10 вересня 1993 р.

Здано в набір 15.04.2011
Підписано до друку 15.05.2011
Формат 60x84 1/8.
Папір крейдяний.
Офсетний друк. Ум. друк. арк. 1,8.
Наклад 2300 прим.
Друкарня видавництва
«Джерело життя».

Адреса редакції:
04107, м. Київ,
вул. Лук'янівська, 9/10-а
Телефон: 428-84-38

© 2011, журнал
«Ознаки часу»



СТРАЖДАННЯ ХРИСТА

Еллен УАЙТ

Деякі люди мають дуже обмежене уявлення про викуплення. Вони вважають, що Христос пережив лише незначну частину покарання за порушення Божого Закону. Вони вважають, що, хоч улюблений Син Божий і відчував на Собі гнів Свого Отця, Він усе ж таки протягом усіх Своїх нестерпних страждань мав свідчення того, що Отець любить і приймає Його, що за воротами гробниці перед Ним відкривалася чудова надія, і Він мав чіткі докази того, що в майбутньому на Нього чекає слава. Це величезна помилка. Найсильніші страждання Христу завдавало усвідомлення того, що Отець гнівається. Саме через це Він відчував такі сильні душевні муки, що люди на лише частково й дуже приблизно може їх уявити.

У багатьох людей історія про милостивість, приниження й жертву на-

шого Божественного Господа не викликає глибокого інтересу, не хвилює душу й не зачіпає їхнього життя більше за історії про смерть Христових мучеників. Адже багато з них помирало під час тривалих тортур, когось також страчували через розп'яття. Чим же смерть дорогого Сина Божого відрізняється від смерті цих мучеників? Так, Він справді помер на хресті жорстокою смертю, проте інші заради свого Господа помирали не менш болісною смертю, зносили жахливі тілесні страждання. Чому ж тоді муки Христа були жахливішими за муки інших людей, котрі віддали за Нього своє життя? Якби страждання Христа обмежувалися лише фізичним болем, тоді Його смерть була б не боліснішою за смерть інших мучеників.

Однак фізичний біль становив лише незначну частину страждань



дорогого Сина Божого. На Нього були покладені гріхи всього світу, і, більше того, Він відчував гнів Свого Отця, адже взяв на Себе покарання за Його порушений Закон. Саме це завдавало нестерпних мук Його Божественній душі. Його відчай був значною мірою викликаний тим, що Отець сховав від Нього Своє лице, і Христос відчував, що Отець покинув Його. Розділення, яке гріх вносить між Богом і людиною, було повною мірою усвідомлене і відчуте невинним Голгофським Страдником. Сили темряви пригнічували Його. Жоден промінь світла не освітлював Його майбутнього. І Він боровся із владою сатани, який заявив, що Христос у нього в руках, що він перевершує силою Сина Божого, що Отець відмовився від Свого Сина і що тепер Христос заслуговує на Божу милість не більше за нього — сатану. Якщо Бог прихильний до Нього як і раніше, то навіщо Йому помирати? Бог міг би врятувати Його від смерті.

Христос ні на йоту не поступився Своему ворогові й мучителеві навіть у момент найжорстокіших страждань. Усі легіони злих ангелів оточили Божого Сина, проте святим ангелам не було дозволено вклинитися в їхні ряди чи втрутитися в боротьбу з ворогом, який знущався й лихословив. Небесним ангелам не було дозволено служити Синові Божому, Котрий перебував у передсмертній агонії. Саме в цей страшний і тяжкий час, коли Отець сховав від Нього Своє лице, коли легіони злих ангелів оточили Його, коли гріхи всього світу були покладені на Нього, з Його вуст вирвалися слова: «Боже Мій, Боже Мій, чому Ти Мене покинув?» (Матв. 27:46).

Смерть мучеників не витримує жодного порівняння зі стражданнями, пережитими Сином Божим. Нам слід мати глибше й ширше уявлення про життя, страждання та смерть дорогого Сина Божого. Якщо правильно розуміти викуплення, тоді можна зрозуміти й відчути безмежну цінність спасіння душ. Порівняно зі здобуттям вічного життя всі інші людські наміри та досягнення виглядають абсолютно беззмисловими! Але як часто люди нехтують порадами нашого люблячого Спасителя! Серця багатьох людей належать світові, і їхні корисливі інтереси закривають двері для Сина Божого. Легковажне лицемірство й гордості, корисливість і грошлюбство, заздрості, злість та пристрасті настільки заповнили їхні серця, що для Христа там немає місця.

Він був багатий одвіку, але збіднів заради нас, аби ми збагатилися Його убожеством. Він був зодягнений у славу й світло, Його оточувало воїнство небесних ангелів, готових виконувати всі Його повеління. Але Він зодягнувся в наше єство та прийшов у наш світ, аби поневірятися серед грішних смертних. У цьому ми бачимо любов, яку не здатний описати ніхто, адже вона перевершує розуміння. Величною є таємниця благочестя. Наші душі повинні бути оживотворені, облагороджені й натхнені темою любові Отця та Сина до людей. Послідовникам Христа слід тут, на землі, навчитися хоч якоюсь мірою відображати таємничу любов, яка підготує всіх викуплених до того, щоб об'єднатися у славослів'ї: «Тому, Хто сидить на престолі, й Агнцеві — благословення, і честь, і слава, і влада на віки віків!» (Об'явл. 5:13).

Голгофа

Леся Українка

Завжди терновий вінець
буде краший, ніж царська корона.
Завжди величніша путь
на Голгофу, ніж хід тріумфальний.
Так одвіку було
й так воно буде до віку,
поки житимуть люди
і поки ростимуть терни.
Але стане вінцем
лиш тоді плетениця тернова,
коли вільна душею людина
поволі квітчається терном,
тямлячи Вищу Красу,
ніж та, що кричить на майданах:
«Гей, хто до мене? Ходіть,
я кожному в руки даюся».
Путь на Голгофу велична тоді,
коли тямить людина
на що й куди вона йде,
не прагнучи інших тріумфів,
знаючи іншу величність,
ніж ту, що на троні гукає:
«Я з ласки Бога цариця,
бо, гляньте, — сиджу на престолі!»
Хто ж без одваги й без волі
на путь заблукався згубливу,
плачучи гірко від болю,
дає себе тернові ранить,
сили не маючи стільки,
аби від тернів боронитись, —
Боже, пожальсь тої крові,
що марно колючки напоїть!
Ліпше б вона на обличчі
краскою втіхи заграла,
очі комусь звеселяючи
десь на невинному святі.





**...Наша Пасха, Христос,
за нас принесений у жертву
(1 Кор. 5:7).**

Робертс, Дейвід
Вихід євреїв з Єгипту

ПАСХА: історія, символи та реальність

За матеріалами
Ю. В. Невенчєнова «Пасха»;
Л. С. Бейкера-молодшого,
журнал «Альфа и
Омега». – №1. – 2010.

У Святому Письмі відображено чимало подій, котрі символізують служіння прийдешнього Месії. Особливе місце серед них займає Пасха.

Пасха стала не лише традиційним святом ізраїльського народу на спомин про його визволення з єгипетського рабства, але й прообразом месіанського звільнення всього людства від неволі гріха. Ось чому народ Божий у всі часи беріг у пам'яті цю подію. Навіть за атеїстичного режиму в нашій країні, коли релігію, м'яко кажучи, не схвалювали, а віруючих

зневажали та переслідували, у багатьох родинках пасхальний дух і звичай свято берегли й виконували.

Сьогодні інші часи... Перед святом пасхальні хліби продають у всіх магазинах і кіосках. Привітання «Христос воскрес!» промовляють не пошепки – воно лунає на радіо й телебаченні, його друкують у газетах і журналах.

Заглибимося в суть цього свята та його атрибутів: для чого потрібно його святкувати, чому, власне, саме таким чином? Одразу зробимо застереження щодо одного важливого принципу: Пасха – свято релігійне, біблійне, тому

ПАСХА

авторитетним джерелом у наших пошуках і судженнях буде лише Біблія – Слово Боже.

Історія походження свята Пасхи

Щоб зрозуміти сутність Пасхи, слід звернутися до джерела її виникнення. Історію першої Пасхи ми знаходимо у біблійній книзі Вихід.

Коли народ Божий, потрапивши в єгипетську неволю, заволав до Господа за допомогою, Він вжив заходи щодо його звільнення. Єгипетський фараон був проти цього, він не бажав позбавлятися дармової робочої сили. Крім того, його гордість була уражена: «Як сміють якісь нікчемні раби приходити до мене й заявляти, що їхній Бог наказує мені – наймогутнішому і найбагатшому правителю на землі – відпустити моїх невольників для поклоніння їхньому Богові?! Нечувана зухвалість!» – обурювався монарх. У нього виникло бажання продемонструвати всім, хто найголовніший та найсильніший.

Отже, п'ятий розділ книги Вихід починає опис епопеї протистояння єгипетського фараона Богові Всевишньому. Слова, сказані фараоном: «Хто Господь, що послухаюсь слова Його, щоб відпустити Ізраїля? Не знаю Господа, і також Ізраїля не відпущу!» (Вих. 5:2), – яскраво й однозначно відображають його позицію власної переваги та презирства до Бога. Він тут вирішує, він командує, він – цар і бог!

Господь довго терпів упертість самозакоханого монарха. Вже придворне оточення почало вмовляти його відпустити євреїв, але він у будь-який спосіб відкладав це рішення, давав обіцянки, не виконуючи їх. Прийшов час вжити крайніх заходів, і Господь звернувся до правителя Єгипту: «Оскільки ти не відпускаєш, а значить, забрав у Мене Мого сина – Мій народ, оскільки ти вважаєш, що маєш право знищувати єврейських немовлят, – Я заберу в тебе твого сина! У кожній родині твого народу наступної ночі загинуть первістки».

При цьому Бог дав можливість усім, хто побажає уникнути загибелі, врятувати власне життя і життя своїх дітей! Багато єгиптян скористалися цим. Вони «почали визнавати Бога євреїв як єдино правдивого Бога; вони навіть благали дозволити їм знайти захист у домах ізраїльтян, коли ангел-губитель проходитиме повз. Їх приймали з радістю, і вони поклялися відтоді служити Богові Якова і вийти з Єгипту разом із Божим народом» (Е. Уайт. Патріархи і пророки, с. 279). «І вирушили Ізраїлеві сини з Рамесесу до Суккоту, близько шестисот тисяч чоловік піхоти, крім дітей, а також багато різного люду піднялися з ними...» (Вих. 12:37–38). Хто захотів, той врятувався сам і врятував

своїх дітей. У ту фатальну ніч Бог запропонував простий засіб спасіння. Члени родини (або декількох невеликих сімей) повинні були зібратися в домі, зарізати ягня й помастити його кров'ю відкоси та перекладини дверей своїх будинків. Кров була рятівним знаком – і губитель обминав такі будинки. Туди, де крові ягняти не було, він заходив для виконання своєї страшної місії. Відсутність віри в Бога й небажання прийняти Його дар спасіння означало, що мешканці цього дому зайняли бік фараона, визнали його богом та підтримали його рішення.

Усе відбулося саме так, як і було передбачено Богом. Родини горді, пихаті, не вірні Слову Божому оплакували загиблих первістків, а у двері, помащені кров'ю ягняти, ангел-губитель не ввійшов. Смерть оминула їх. «Оминати», «проходити повз» на староеврейській мові звучить «пейсах». Від цього слова й виникла назва свята – Пасха. Щоб люди не забули науки Виходу, щоб народ Божий пам'ятав про його велику силу, здатну спасти та звільнити, Господь наказав відзначати Пасху щороку в один і той же день – 14 нісана.

Прообрази та реальність

Бог докладно й чітко описав ритуал святкування Пасхи та його складові, що мали залишатися незмінними атрибутами свята: ягня, прісний хліб, непереброджене вино, гіркі трави. Кожна дія та кожен предмет мали глибокий зміст і несли чітко визначене символічне значення.

Досліджуючи 12 розділ книги Вихід, бачимо, що головну роль у пасхальному ритуалі відігравало ягня. Саме за допомогою його крові господар дому писав «листа виправдання» на одвірках і перекладах дверей свого помешкання. Значна увага в Божому наказі щодо святкування надається опису характеристик пасхального ягня: воно мало бути без жодної вади, молоде, чоловічої статі, вибирати його слід було завчасно й утримувати упродовж визначеного часу до того моменту, коли його заколють; його потрібно було вживати в їжу, не ламаючи при цьому кісток.

Чому така скрупульозність, навіщо такий суворий відбір, здавалося б, яка різниця, яким буде агнець, – адже головне взяти його й помастити одвірки? Наше нерозуміння розвіється, якщо ми ретельно простежимо за цією темою в усьому Святому Письмі. Іван Христитель, побачивши Ісуса Христа, Котрий наближався до нього, під натхненням Святого Духа вигукнув: «Ось Агнець Божий, що на Себе бере гріх світу!» (Івана 1:29). Апостол Павло, спону-

Головну роль у пасхальному ритуалі відігравало ягня. Саме за допомогою його крові господар дому писав «листа виправдання» на одвірках і перекладах дверей свого помешкання.



Символи Пасхи вказували на прийдешнього Викупителя, Ісуса Христа, Агнця Божого, Який віддасть Своє життя за гріхи людей.



куваний тим самим Духом, писав до церкви в Коринті: «...Наша Пасха, Христос, за нас принесений у жертву» (1 Кор. 5:7). Агнець був символом, що вказував на Ісуса Христа, Спасителя світу, Який мав померти за гріхи людей! І ця точність в описі властивостей пасхальної тварини для жертви, ця суворість критеріїв його відбору вказували людям на якості Ісуса, допомагали бачити в цих символах Його досконалість і бездоганність.

Пасхальний агнець був прообразом Ісуса Христа. Безгрішний Божий Син втілювався у чоловічу плоть – як і агнець, Він був чоловічої статі. Пасхального агнця за декілька днів до Пасхи відлучали від отари (Вих. 12:3, 6) – Христос також незадовго до Пасхи був засуджений членами синаєдріону на смерть. Після цього рішення Він уже не ходив серед юдеїв (Івана 11: 47–54), не відвідував людні місця. Як і пасхальний агнець, Він помер на Пасху. На відміну від розіп'ятих із Ним розбійників, яким для прискорення смерті римські солдати перебили голівки, кості Христа не були зламані – «кістка Його не буде поламана» (Івана 19:32–36).

Заколотого агнця потрібно було з'їсти. У Новому Завіті ми читаємо слова Ісуса Христа: «Знову й знову запевняю вас: якщо не будете їсти тіла Сина Людського і не будете пити Його крові, не будете мати в собі життя. Хто їсть Моє тіло і п'є Мою, той має вічне життя, і Я його воскресну останнього дня... Хто споживає Моє тіло і п'є Мою кров, той перебуває в Мені і Я в ньому» (Івана 6:53–56). Наша їжа під час травлення розчиняється та стає частиною нашого організму, вона підтримує наше життя і формує тканини. Так само і Слово Боже, яке описує життя Ісуса, має бути поживою для нашого духовного життя. Коли ми читаємо Святе Письмо, розмірковуємо над ним, вивчаємо життя Сина Божого, Який прийшов на нашу Землю не тільки, щоб померти за грішників, але й подати їм приклад правильного життя, – ми «завоюємо» Божий стиль життя, намагаючись поводитись у цьому світі так, як поведився Він. Прісний хліб, що був складовою пасхальної трапези, – символ непорочного тіла Христа. Гіркі трави вказували на страждання Христа. Непереброджене вино – символ Його крові.

Навіть така ніби незначна деталь, як помазання одвірків і перекладини дверей, мала глибоке значення. Ви ніколи не замислювалися, навіщо потрібно було кров'ю агнця мазати саме одвірки та перекладини, а не безпосередньо двері? Адже ангел-губитель мав увійти до будинку через двері, а не через одвірки чи перекладину! Відповідь дає єгипетська археологія.

Ізраїльський народ, оселившись у Єгипті, жив відокремленим життям. Але ця відокремленість зникла невдовзі після смерті Йосипа. На час Виходу ізраїльтяни перейняли багато єгипетських звичаїв, вони жили вже не у шатрах, а в домах.

Справа в тому, що єгиптяни вірили в потойбічне життя, і ця віра відображалася у їхніх будівлях. Свої помешкання – від халупи найнікчемнішого невільника до розкішного палацу – вони зводили з одного й того ж будівельного матеріалу – земляної цегли, відображаючи цим ідею тлінності й швидкоплинності земного життя. Але те, що стосувалося вічного потойбічного життя – храми та могили, вони будували виключно з каменю. Єдиним винятком з цього архітектурного правила були дверні відкоси та перекладини звичайних будинків. Вони також були зроблені з каменю! Чому?

Єгиптяни вірили, що людина складається з п'яти частин, і якщо хоча б одна з них перестане існувати, то навіки зникне й сама людина. Однією з цих частин було ім'я людини. Його необхідно було увічнити, щоб воно ніколи не зникло. Яким чином? Вибити на камені! Фараони робили це, залишаючи свої імена на каменях велетенських пірамід, а прості люди – на єдиних кам'яних елементах своїх будинків: на дверних відкосах і перекладинах... Навіть сьогодні на розкопках знаходять такі кам'яні дверні відкоси й перекладини; імена їхніх власників, викарбувані на них, вціліли...

Таку ж традицію почали наслідувати і євреї. Коли Бог наказав їм помастити одвірки й перекладини дверей кров'ю пасхального агнця, Він хотів, щоб цією кров'ю вони покрили свої імена. Таким чином, Господь навчив їх великій істині спасіння: їхні імена на камені не забезпечували життя – лише кров агнця, якою вони були замащені, могла дарувати позбавлення від смерті. Чи не правда, цей стародавній прообраз наповнений надзвичайно глибоким змістом? Лише кров Христа, яка покриває грішника, може дарувати йому вічне життя!

Отже, Пасха у Старому Завіті є святом спогаду про визволення з єгипетського ярма. Її символи вказували на прийдешнього Викупителя, Ісуса Христа, Агнця Божого, Який віддасть Своє життя за гріхи людей.

Від символів Старого Завіту до Нового

Коли Ісус Христос помер на хресті, пасхальні символи втілились у реальність. Жертва, на яку вони вказували, здійснилася. Таємниця викуплення відкрилася. Принесення в жертву

тварин, яке допомагало колись зрозуміти сутність справжньої Жертви, стало непотрібним. Сьогодні ми будуємо свою віру на основі Істинної Жертви – Ісуса Христа.

Однак Бог не перестав використовувати начістність, навчаючи людей істини спасіння. Він дав нові традиції та символи, які допомагають зрозуміти суть Його Плану викуплення. Жертва не матиме для грішника жодного значення і сили, поки він не стане її причасником, поки не прийме й не «засвоїть» її всім серцем та

всією душею. В останні дні Свого життя (а це були дні Пасхи) Ісус Христос навчав цього Своїх послідовників, використовуючи символи хліба і вина (Матв. 26:17–19, 27–30). «І взявши хліб та віддавши подяку, переломив і дав їм, кажучи: Це тіло Моє, що за вас віддається; це робіть на спомин про Мене» (Луки 22:19). Останні слова біблійної цитати «це робіть на спомин про Мене» свідчать про намір Ісуса зберегти дійство, яке б нагадувало Його послідовникам про Нього та Його смерть. Апостол Павло назвав цей обряд Вечерею Господньою (1 Кор. 11:23–29).

Із контексту вищезгаданих віршів видно, що Вечеря Господня регулярно проводилася у Коринті. Павло пише: «Бо щоразу, як тільки будете їсти цей хліб і чашу цю пити, ви звіщаєте смерть Господа, аж поки Він прийде!» (1 Кор. 11:26). Якщо для святкування старозавітного обряду Пасхи Господь дав чітку вказівку – один раз на рік, 14 нісана, то щодо Вечері Нового Завіту ми не знаходимо в Євангеліях конкретного регламенту її здійснення. «Щоразу» може відбуватися щорічно, наслідуючи стародавню пасхальну традицію, а може нагадувати про Агнца Божого, Спасителя, з тією частотою, яку потребують Його послідовники.

Апостол Іван вказує на ще одну складову Вечері Господньої – обмивання ніг (Івана 13:3–17), що також є ритуалом причастя: «Якщо не вмию тебе, не матимеш частки зі Мною» (Івана 13:8). Слова «якщо це знаєте, то ви блаженні, коли це виконуєте» вказують на необхідність виконання цього обряду. Син Божий, Який зійшов із Неба, схиляється перед грішною нікчемною людиною, гордою і самовпевненою, щоб виконати для неї робо-



ту слуги – обмити ноги. Обмивання ніг було східною традицією. Ноги подорожніх вкривалися пилюкою під час ходьби палестинськими дорогами. Загальноприйнятою ознакою гостинності, навіть обов'язком господаря дому, було забезпечення гостей обмивання ніг. Це робили слуги господаря або ж він сам, якщо був незможний. У даному випадку це мали вчинити учні Ісуса. Проте вони в той час були повністю поглинуті вирішенням питання, хто буде більшим у майбутньому Царстві Небесному, яке, на їхню думку, повинно було ось-ось настати. Ніхто з них не збирався припинюватися до того, щоб обмивати ноги один одному. Це зробив Господь...

«Бо Я дав вам приклад, щоб і ви робили так, як Я зробив вам». Задовольняйте потреби один одного, служіть, допомагайте, піклуйтеся, любіть один одного не на словах, а на ділі – це наказ Господа всім, хто бажає бути Його учнями й розділити з Ним Вечерю. Чи можливо було застосувати простіший і дієвіший спосіб навчання скромності та покори, ніж обмивання ніг братові за вірою? Який мудрий Господь!

Отже, Пасха Старого Завіту – свято, впроваджене Богом на спомин про визволення й спасіння від єгипетської неволі. У Новому Завіті Вечеря Господня є спомином про викупну смерть Божого Агнца – Ісуса Христа. Приймаючи Вечерю, ми звіщаємо смерть Господа «аж поки Він прийде». Пасха ґрунтувалася на смерті Агнца, а Вечеря Господня залишиться як звіщення смерті Христа до самого Його Приходу, «адже наша Пасха, Христос, за нас принесений у жертву. Тому святкуймо не в старій заквасці й не в заквасці злоби та лукавства, а в прісності щирості та істини» (1 Кор. 5:7–8)!

Вечеря Господня є спомином про викупну смерть Божого Агнца – Ісуса Христа. Приймаючи Вечерю, ми звіщаємо смерть Господа «аж поки Він прийде».



Наша Пасха – Христос, за нас принесений у жертву.



Обман чи Історія?



Джордж Вандеман
(1916–2000), євангеліст,
засновник та ведучий
програми «Так написано»

Одного разу Чоловік на ім'я Ісус сказав Своїм друзям, що під час відвідин Єрусалима вороги вб'ють Його. «Як? – дивувалися вони. – Адже Він стверджував, що має владу над смертю!»

Тож мав Він цю владу чи ні?

Що можна сказати про воскресіння Ісуса з Назарету? Можливо, це жорстокий обман? Або ж найфантастичніша подія всієї історії? Одне з двох – третього немає.

Отже, проблема воскресіння Христа або зміцнює християнство, або ж руйнує його. Якщо воскресіння не було, тоді християнство – це лише ще одна етична система.

Можливо, корисна чи навіть втішна, проте неспроможна спасти. Порожня гробниця – ось що кардинально відрізняє християнство від будь-якої іншої релігії!

Я хотів би, щоб кожен пройшов хресним шляхом уздовж єрусалимських вулиць повз Голгофу, побачив той склеп у саду, що став могилою, з якої наш Господь вийшов одного ранку майже дві тисячі років тому. Я багато разів стояв біля нього, я входив усередину – і щоразу відчував різницю між християнством та будь-якою іншою релігією. Цей склеп порожній – ось у чому різниця! Людина, Яка спочивала в ньому, вийшла звідти через три дні! «Я є воскресіння

і життя», – були її слова. Конфуцій не міг так сказати! Будда також не міг! І Магомет не міг! Авраам не міг! Могила Конфуція зберігає зітліле тіло. Останки лежать у могилах Будди та Магомета.

Але могила Ісуса Христа порожня! У всьому світі немає гробу, в якому можна знайти бодай одну кістку з тіла Сина Божого. Того дня Він назавжди потоптав смерть, і Його порожня могила стала свідченням цьому!

Однак як ми можемо бути впевнені у воскресінні Ісуса? Так, це було воскресіння, після якого невеличка група здебільшого неосвічених людей, переслідуваних і гнаних, повернула весь язичницький світ. Це трапилося внаслідок воскресіння. Люди пішли у всі кінці світу, змінюючи язичницький устрій не доказами, а палким свідченням про воскреслого Господа! Вони з радістю віддавали своє життя, бо вірили, що це – правда!

Люди можуть обманювати думки, можуть поширювати неправду навколо себе, ошукувати словом, на папері, криком або лжепророцтвом, але вони ніколи не помиратимуть за неправду, якщо знають, що це – неправда!

Крім того, були пророцтва, які виконалися в Його житті та смерті. Від цих свідчень ніхто не може просто так відмахнутися. Пророцтва про Його народження, служіння та смерть. Хтось підрахував, що в Старому Завіті міститься понад триста пророцтв, і всі вони здійснилися в часи Ісуса. Що це? Випадковість? Збіг?

Можливо, ви знайдете когось, у чийому житті також здійснилися одне або два пророцтва. Не знаю. Проте ймовірність того, що всі вони здійснюються стосовно однієї людини лише через випадковий збіг обставин є досить малою! Один скептик припустив, що Ісус просто підлаштовувався під ці пророцтва, навмисне будував Своє життя, опираючись на них, аби цим підкріпити свої претензії. Але хіба міг Ісус обрати час Свого народження або спосіб

народження? Вибрати місце? Невже Він міг вирішити, як Йому померти? Чи, може, аби підлаштувати Своє життя під пророцтва, Він підкупив римських солдатів, і саме тому вони кидали жереб, ділячи Його одяг? Можливо, Ісус Сам покликав вартового, щоб той проколов Його спина, аби переконались у Його смерті? Чи, можливо, Він обрав і місце, де вони Його покладуть? Навряд!

У своїй книзі «Наука говорить» Пітер Стоунер запевняє, що згідно з теорією імовірності збіг тут просто виключений. Опіраючись лише на вісім із трьохсот згаданих пророцтв, він доводить, що ймовірність їх виконання в житті однієї людини становить усього один до десяти у сімнадцятому степені, тобто йдеться про те, що вони могли збутися лише в одному випадку із 100 000 000 000 000 000! Для того, щоб ми змогли наочно уявити собі

«Я є воскресіння і життя»

цю приголомшливу цифру, автор пропонує взяти таку ж кількість доларових монет і розкласти їх на території Техасу. Вони покрийуть увесь штат шаром завтовшки шістдесят сантиметрів. Тепер візьмемо одну монету з усієї цієї незбагненної кількості, якимось позначимо її, ретельно все перемішаємо і знов розкладемо по всьому штату. Знайдеться охочий, якому ми зав'яжемо очі й скажемо, що, якщо він забажає, то може об'їхати весь Техас і знайти позначену нами монету. Якою є ймовірність того, що він відшукає її з першої спроби? У такому ж становищі опинилися б і пророки, якби писали, покладаючись лише на свою людську мудрість. Але ж ми взяли лише вісім пророцтв! А якщо врахувати всі триста? Словом, ми можемо бути цілком упевнені: Ісус справді був Тим, Ким Себе називав.

Існують, безумовно, ті, які продовжують опиратися, навіть якщо свідчення засліплює їм очі, як полуденне сонце! У них є свої теорії щодо того, що відбулося того недільного ранку. Мені здається, що деякі з цих теорій ми можемо розглянути, оскільки вони, швидше за все, лише зміцнять нашу віру. Проте передусім звернімося до тієї версії, яку юдейські ватажки нав'язали римським вартовим, коли дізналися, що Ісус зник: «Коли вони йшли, дехто з вартових, прийшовши до міста, сповістив первосвящеників про все, що сталося. Зібравшись зі старшинами та скликавши раду, дали доволі грошей воїнам і сказали: Говоріть, що Його учні, прийшовши вночі, викрали Його, коли ми спали... Вони, взявши гроші, зробили так, як їх навчили» (Матв. 28:11-15).

Ця версія, звичайно, не позбавлена суперечностей. Якщо варта спала, то як вони могли дізнатися, що трапилося? Тут є більше розгубленості священників, аніж будь-чого іншого. Ні, варта не спала! Сон на варті карався смертю. Навіть якщо одного з них і здолала дрімота, то хіба могли спати відразу всі?

І навіть якщо вони заснули і, прокинувшись, побачили, що учні Ісуса намагаються дістатися до склепу (інакше, як би вони знали про це?), невже не здолали б ці сильні римські воїни кількох заляканих незброєних учнів? Вони просто взяли б їх під варту разом з Тілом!

Скажемо й про камінь, що лежав біля входу. Тут є дещо цікаве. Відомо, що тим, хто переписував Біблію, було заборонено додавати в текст що-небудь від себе або на чомусь загострювати увагу. Проте вони могли робити помітки на полях. І ось в одному зі стародавніх рукописів на полях навпроти вірша, в якому йдеться про камінь, зроблена така примітка: «Камінь, який були не в змозі відкотити і двадцять чоловіків». Вочевидь, це написав той, хто сам бачив цей камінь і був вражений його розмірами та вагою! Чи можливо, щоб декілька учнів відкотили його, не розбудивши варту?



Юдейські вожді ні в чому не сумнівалися. Вони навіть не пішли до гробниці, аби переконатися, що вона порожня. Чому вони не провели ретельного розслідування і не шукали Тіло? Адже якби їм це вдалося, християнство померло б, навіть не народившись!

Є й такі «знавці», які вважають, що розповіді про воскресіння – це просто фальсифікація, влаштована учнями Ісуса. Однак чи можливо, щоб ці залякані люди, які переходили за замкненими дверима через страх перед юдеями й не вірили у воскресіння навіть тоді, коли їм розповідали про це, вважаючи, що після всіх останніх подій їхня віра в Ісуса – лише помилка, хіба могли вони все це вигадати? Навряд!

Інші стверджують, що того ранку жінки, «осліплені» від сліз, у темряві прийшли не до тієї гробниці і що мертвий Ісус лежав десь поруч. Але якщо це так, хіба ж міг помилитися ангел? Якщо порожня гробниця справді виявилася не тією, то можна було б просто

зазирнути в сусідню й там знайти Тіло. Обстежити декілька склепів на околиці Єрусалима було б набагато легше, ніж у пошуках сувоїв оглядати печери навколо Мертвого моря.

Кажуть, що Ісус на хресті не помер, а лише знепритомнів, і після цього прийшов до тями. Неправда. Ісус насправді був мертвий. Удар списом, а також витікання крові й води не залишають жодних сумнівів. Лікарі підтверджують, що саме крові та води слід очікувати в разі розп'яття, коли жертва помирає від розриву серця. Через це Він і помер. Від розриву серця.

Чи можливо, щоб Людина, Яка довгий час перебувала без їжі, піддавалась тортурам і знущанням, Людина, Яка була при смерті в Гефсиманському саду й не могла нести хрест, чи можливо, щоб Вона отямилася в замкнутій печері? Невже могла Вона відкрити камінь, для чого потрібна була просто надлюдська сила, до того ж зробити це, не порушивши сну

варті? І потім вийти з могили на понівечених ногах? Ні, неможливо. Будь-яке інше пояснення просто не витримує критики. Понад усе в цій історії вражає розгублене мовчання ворогів Христа, їхня цілковита нездатність пояснити по-своєму те, що трапилося. Мовчання, здатне приголомшити!

Що зробив Бог? Знаючи, наскільки важливим буде факт воскресіння, знаючи, що від нього залежить доля Плану спасіння і що його правдивість піддаватимуть сумніву, Бог усунув будь-яку можливість для недостовірності. Він хотів, аби ми були впевнені. І все-таки однієї переконаності недостатньо. Потрібно мати докази. Переконаність і безумовна відданість – різні речі. Пілат чув, що Христос воскрес, це непокоїло його все життя – але не врятувало. Духовні вожді також знали, що це правда, але єдине, що їх турбувало, – тримати під контролем будь-яке повідомлення про воскресіння Христа. Вони знали, але це знання не змінило їхніх сердець! Хома також чув – чув і не повірив. Лише побачивши пробиті руки Спасителя, він став думати по-іншому й благоговійно схилювся перед Ним на коліна!

Проте невеликий гурт послідовників, вивчивши все, що було відомо, не лише повірили, але й стали жити та діяти, спираючись на цю віру. Воскресіння наклало на їхню віру ознаку впевненості, і з нею вони були готові зустріти смерть!

Ця впевненість може стати й вашою. Зараз саме час цілковито покластися на Господа Ісуса Христа й повністю довіритися Йому, нашому Спасителю. Богові можна довіряти. І ви можете бути в цьому впевнені.

Він воскрес!

Мій 12-літній син обожнює кататися на хвилях на своїй невеликій дошці для серфінгу. Під час цього заняття я завжди прошу його триматися поблизу того місця, де ми встановили свою парасольку, щоб син залишався у полі мого зору, оскільки доволі сильні підводні течії можуть віднести його від мене вздовж берегової лінії.

Незважаючи на це застереження, зазвичай усе відбувається так: з першими двома хвилями він шукає мене поглядом і намагається зрівнятися зі мною перед тим, як піднятися на наступний гребінь. А далі це заняття настільки поглинає його, що він зовсім забуває дивитися на мене після чергового спуску. Він просто біжить назад до океану, щоб зловити наступну хвилю. А потім ще наступну. І знов наступну. І невдовзі течія відносить його на сотні метрів униз. Тоді я повинен іти за ним і нагадувати, щоб він, як ми домовлялися, залишався поряд зі мною.



Як уникнути рабства зайнятості?

*Проф. Майкл Цігареллі,
Південний
університет Чарльстона*



Так само, як і мій син, інколи ми ігноруємо невидимі, але сильні «потoki», які в повсякденному житті змушують нас віддалятися від нашого Небесного Отця.

Ми знаємо, ЩО для нас є найкращим, як знає і мій син: нам завжди слід тримати свій погляд на Ньому й дотримуватися Його вказівок. Ми повинні усвідомлювати своє становище, щоб упевнитися, що Він поруч. Та все ж таки, як і мій син, часом ми відпливаємо надто далеко. Можливо, повільно, але неухильно.

Сили, помітити які майже неможливо, віддаляють нас від Нього. І якщо ми не будемо активно боротися з ними, то невдовзі опинимося дуже далеко.

Таких сил у нашому суспільстві можна назвати безліч. Зазвичай вони з'являються у вигляді повідомлень, які ми бачимо щоденно на телебаченні, читаємо в журналах або книгах, чуємо від людей, з якими спілкуємось, та особливо в рекламних повідомленнях, які сотнями мерехтять перед нашими очима. Іноді замасковано, іноді відверто нам гово-

рять, що життя має приносити щастя (а щастя це, без сумніву, ми можемо здобути, витрачаючи більше грошей та більше працюючи). Нам говорять, що ми повинні дбати про свій зовнішній вигляд: що ми вдягаємо, яку вагу маємо, якого кольору наше волосся, чи сяють білизнами наші зуби. Нам говорять, що успіх вимірюється тим, що написано на нашій візитній картці (або взагалі тим, чи вона в нас є), як і тим, скільки ми маємо та наскільки зайняті. Нам говорять, що в цілому ми заслуговуємо найкращого і що ми повинні жити сьогодні.

Чи знайомі вам ці повідомлення? Можливо, ви не почуєте саме ці слова, проте спробуйте протягом наступних 24 годин підрахувати, скільки разів вам траплятимуться повідомлення такого типу. Ви зможете побачити, наскільки сильним є потік і наскільки непомітним. Ми живемо в суспільстві, яке заохочує нас надмірно працювати, витрачати багато коштів, робити велику кількість різних справ і наперекір усьому досягати «успіху» за допомогою нагромадження прибутків та невинної діяльності.

Коли ми приймаємо цей спосіб мислення, то закінчуємо тим, що працюємо занадто багато, незалежно від того, оплачувана це робота чи це домашні справи. Цим ми крадемо час у близьких людей і витрачаємо

Показовий приклад

Саме це відбулося із Джо і Танею. Вони були змиті течією того, що суспільство називає хорошим життям. Вони ніколи не припускали, що це трапиться, проте, на жаль, ніхто цього не припускає. Вони просто проживали день за днем без особливих роздумів. І САМЕ ТОДІ ЦЕ ВІДБУЛОСЯ. Повільно. Непомітно. Безповоротно. Вони поступово прийняли статус хорошого життя, яке є абсолютно світським. Врешті-решт, проживши десять років у шлюбі, вони помітили, що оточені всіма різновидами розкоші, але замкнуті в пастці циклу «працювати-та-витрачати», що

аби скористатися ним. І так тривало багато років.

Усе це лишало негативний відбиток на Джо і Тані. Вони настільки заглибилися в цикл «працювати-та-витрачати», що випустили з уваги деякі важливі елементи свого життя. Їхній шлюб потьмянів, тому що вони не приділяли достатньо часу один одному. Вони щодня «підключали» своїх дітей до відеоігор і телебачення. У них були друзі, але майже всі ці стосунки були поверхневими. Вони віталися зі своїми сусідами, проте майже нічого не знали про них. І, що найтрагічніше, будучи християнами, у жодного з них не залишалося часу на близькі стосунки з Богом. Не припускаючи, що це відбувається, вони пливли вниз за течією і більше не розрізняли Його голосу.

Іноді вони задумувалися над тим, аби знайти іншу роботу – з



**САМА
гонитва за щастям
робить нас
нещасними.**

енергію, яку можна було б використати на те, що є насправді важливим у нашому житті. Ми схильні витрачати кошти досить вільно, витрачати майже все зароблене або навіть більше. Перебуваючи в пастці «культу чергової речі», ми звикаємо дивитися повз те, що маємо, прагнучи досягнути ще більшого успіху, більшої кількості речей, більшого комфорту, більшого щастя. На жаль, багато людей можуть підтвердити: кінцевий результат усього цього містить у собі гірку іронію – САМА ГОНИТВА ЗА ЩАСТЯМ РОБИТЬ НАС НЕЩАСНИМИ.

отруював якість їхнього життя. Щоб придбати собі гарний будинок у передмісті, Джо і Таня працювали всі дні безперестанку, рано-вранці відвозячи дітей до школи й забираючи їх із групи продовженого дня після обіду. Нерідко вони харчувалися не вдома, оскільки нікому вже не хотілося готувати. Вони купували найновіші пристрої та техніку, але часто навіть не мали часу розібратися з більшістю їхніх функцій. Вони завели собаку, але платили іншим людям, щоб ті доглядали за ним протягом дня. У них був абонемент на відвідування спортзалу, але вони рідко мали час,

меншим навантаженням і можливістю більше часу приділяти сім'ї. Але як вони могли собі це дозволити? Їхній іпотечний кредит та інші фінансові зобов'язання змушували їх дотримуватися поточного рівня прибутків. Вони навіть не замислювалися над тим, аби спробувати вгамувати споживчі «апетити» своєї сім'ї, тому в них не залишалося вибору, як тільки продовжувати працювати. У якомусь сенсі робота стала для них золотими кайдами, і вони не бачили способу уникнути неволі. Так, незважаючи на своє пригнічення, вони не знали, як змінити що-небудь. І нічого не змінювалося.

Божественна перспектива

Якщо дивитися правді в очі, можна сказати, що Джо і Таня були ошукані. Світогляд, якого вони дотримувалися і який стверджував, що якість життя залежить від прибутків та діяльності, насправді був оманною. Хоча вони ніколи б не погодилися, що вірили цій омані, але те, як вони розпоряджалися своїм часом і грошима, свідчило про їхні справжні пріоритети. Не усвідомлюючи цього, вони прийняли культуру матеріалізму та надмірної зайнятості, слідуючи за припущенням, яке їх отруювало, що «більше означає краще».

Насправді істина полягає в абсолютно протилежному. Для багатьох людей, включаючи Джо і Таню, МЕНШЕ принесло би БІЛЬШЕ, принаймні більше того, що є справді важливим у житті. Наше життя покращилося б через антинагромадження: виконання меншої кількості справ і ведення простішого життя. Мудреці, богослови і проповідники проголошували це упродовж багатьох століть. Помірна забезпеченість, відсутність боргів і метушні справді є Божим благословенням, яке дарує більшу кількість часу та енергії для людей. Вона також принесе нам більше часу для Бога, для нас самих, аби бути тими, ким Господь нас хоче бачити.

Приголомшеному натовпові, законсервованому в культурі, яка чітко розмежовувала людей на багатих і бідних, Ісус говорив не заздрити багатим і не прагнути до накопичення світського майна. Замість цього Він переконував: «Збирайте ж собі скарби на небі» (Матв. 6:20), думайте про речі, які цікаві Богові, а не людям.

Заможному юнакові, який запитав, як здобути вічне життя, Ісус сказав, що слід відмовитися від поклоніння майну та слідувати за Ним (Матв. 19:21). І групі фарисеїв, які любили понад усе гроші, Він проголосив: «Ніхто не може двом панам служити... Не можете служити Богові й мамоні» (Матв. 6:24).

Звернення Ісуса до цих людей, як і до нас сьогодні, надзвичайно просте: «Не пливіть за течією! Не дозволяйте світові, що захоплює гонити вас за ідолами багатства й комфорту, відокремити вас від Бога. Живіть простим, менш матеріальним, менш метушливим життям». Ісус говорить, що цінність щасливого життя полягає не в речах. Кожний із нас може почати «дрей-

фувати» до таких світських поглядів, до напруженого, перенавантаженого життя, якщо не опиратиметься цим потокам і не залишатиметься поруч зі своїм Отцем.

Рабство зайнятості

Вихід є! Надійне вирішення проблеми існує. Спробуємо відобразити його на основі досвіду наших друзів Джо і Тані.

Минулого року (не без того, щоб не виділятися перед своїми друзями!) вони вирішили провести відпустку в Бразилії... Рекламні різнокольорові брошури пропонували мандрівку до неймовірної країни з прекрасною погодою, чарівними сільськими пейзажами й чудовими людьми – країни, жителі якої з гордістю заявляють: «Бог є бразильцем!» Поїздка була важким тягарем для їхнього бюджету, але видавалася занадто привабливою, щоб відмовитися від неї.

**Подивіться на
достаток свого життя та
прямуйте до простоти,
раз і назавжди змінюючи
своє напружене життя на
ЖИТТЯ КРАЩЕ**

Коли вони опинилися в Сан-Паулу, величезному місті з багатомільйонним населенням, то побачили те, що кардинально відрізнялося від інформації в рекламних буклетах, – неймовірну масову бідність.

Побачене настільки вразило їх, що вони змінили свої плани й вирішили проїхатися околицями на таксі. Їхній таксист, Родольфо, був імпровізованим гідом. Він розповів їм, що бідність – це спосіб життя в місті... Найгірше було з дітьми: худі, жваві, різного віку. Родольфо пояснив, що в декого з них є сім'ї, але більшість – сироти. «Вони – безпритульні діти, – сказав він. – Вулиця – їхній дім. Дехто намагається заробляти, працюючи бродячими продавцями, інші лише жебракують. Багато з них, проте, продають наркотики, зброю і навіть своє тіло, заробляючи таким чином собі на шматок хліба...»

Джо і Таня були вражені. Розповідь Родольфо на ламаній англійській зворушила їх до глибини душі.

Збентежена пара залишила цю країну, вперше усвідомивши, який достаток переповнював їхнє життя. Бог із щедрістю благословляв їх, а вони віддавали Йому так мало! Як могли вони бути настільки сліпими? Як могли вони вважати, що майно, комфорт і кар'єра можуть бути такими важливими, коли стільки людей у світі перебувають на межі виживання? Подружжя зробило єдиний висновок: їхнє життя вже ніколи не буде таким, як раніше.

Через цей досвід Господь змінив Джо і Таню, ведучи їх до усвідомлення незаперечних життєвих цінностей: Бог понад усе, насичене проведення часу із сім'єю, відповідальне управління коштами та простота в усьому. Виявлення благословень у їхньому житті привело до вдячності, а вдячність – до задоволеності, якої вони так прагнули, але ніколи не могли досягти. Задово-

леність, у свою чергу, дозволила їм прийняти життя з меншою кількістю праці, меншою кількістю витрат, меншою метушнею та меншими навантаженнями. Їхня нова внутрішня дійсність, вдячність Богові сформували новий спосіб життя, спрямований до простоти й здатний зняти вантаж зайнятості та виснаженості.

Сьогодні, щоб пам'ятати про зміни в житті, Джо і Таня повісили у своєму будинку картину із зображенням Сан-Паулу. Незабаром вони збираються повернутися в це місто, цього разу з місіонерською метою – працювати з безпритульними дітьми.

Бог використав їхню відпустку, щоб допомогти їм утекти з неволі. Він відкрив перед ними перспективу, яка вилікувала їхню сліпоту, їхнє виснаження й відчуження від Нього.

Він хоче зробити те саме для всіх нас. Він продовжує запрошувати нас прийняти нову перспективу, новий спосіб мислення, які допоможуть нам жити простіше й щиріше. Формальне запрошення звучить так: «І не пристосовуйтеся до цього віку, але змініюйтеся оновленням вашого розуму» (Римл. 12:2). Це відлуння слів Ісуса на горі. Думайте по-іншому – таким є заклик Ісуса. Зосередьтеся на тому, що ви маєте, а не на тому, чого у вас немає. Подивіться на достаток свого життя та прямуйте до простоти, раз і назавжди змінюючи своє напружене життя на ЖИТТЯ КРАЩЕ.

НАРОДЖЕННЯ Зорі

Узагальній психології дитинства, як і в інших галузях цієї науки, існують великі суперечності. Одні психологи (навіть християнські) запевнятимуть вас, що дитина одразу після народження схожа на чистий аркуш паперу, на якому батьки й суспільство залишають свої автографи. Інші стверджуватимуть зовсім протилежне: долю дитини визначає її спадковість, котра, наче злий фатум, керує долею людини, і позбавитися її неможливо.

Одні переконуватимуть вас, що покарання дитини – акт жорстокості й основна причина збільшення злочинності у світі. Інші ж саме в тілесному покаранні вбачатимуть провідний метод виховання.

Яке щастя, що християнинові не потрібно блукати лабіринтами людських фантазій, здогадок, припущень, думок і гіпотез! Великий Творець і Психолог дитячої душі відкриває у Святому Письмі таємниці дитячої психіки й навчає конкретних, ясних і однозначних принципів виховання дитини. А для того щоб батьки були впевнені в їх істинності та дієвості, Він Сам став Дитиною, підкорився законам дитячого єства та був вихований саме за цими принципами.

Дитинство – найважливіша основа всіх основ життя людини

«Перші роки життя важливіші за будь-який інший період» (Е. Уайт. Свідectва для Церкви, т. 5, с. 543). Це перша сторінка нашого життєвого літопису. І вона починається майже так само, як і перша сторінка Книги Буття: «...темрява була над безоднею, і Дух Божий ширяв над поверхнею води» (Бут. 1:2).

У цілковитій темряві таємно від усіх людей (іноді навіть від власної матері) оточена теплими внутрішньоутробними водами формується нова Зоря, унікальна, неповторна, покликана сяяти всю вічність у дворах Небесного Храму. Її ім'я – ДИТИНА.

А далі знову все за книгою Буття: «І сказав Бог: “Хай стане світло!” І сталося світло» (Бут. 1:3). Відбулося народження нової Зорі! Перший спалах світла в її загадкових зіницях! І полегшене зітхання матері, і переживання акушерки, і прекрасний Ангел-охоронець, схилений над цим малесеньким створінням, яке він вестиме й оберігатиме протягом усього життя.

І потім знову – як на першій сторінці Святого Письма (чи не правда, простежується почерк Одного Автора?): «І сказав Бог: “Нехай станеться твердь...”» (Бут. 1:6). Перший подих у незнайомому, новому світі... І наче зім'яті крильця щойно звільненого від кокону метелика, які розправилися для першого польоту, вперше заповнені повітрям і криком легень цієї Зорі готові до довгого польоту, який називається Життя.

А що ж потім? А потім – «Вельми добре!» – наповнення цієї Зорі прекрасним вмістом: розумним, емоційним та неповторним.

Шановні читачі! Перша сторінка Книги Буття, основа всіх основ, розкриває не лише послідовність творіння нашої планети, але й послідовність формування нової Зорі – дитини, а також визначає план нашої подорожі. У



У цілковитій темряві таємно від усіх людей (іноді навіть від власної матері) оточена теплими внутрішньоутробними водами формується нова Зоря, унікальна, неповторна, покликана сяяти всю вічність у дворах Небесного Храму. Її ім'я – ДИТИНА.

цій самій послідовності ми мандруватимемо країною дитинства й дитячої психології. Спочатку ми поговоримо про передродовий період немовляти, коли «Дух Божий ширяв над поверхнею води». Потім ми торкнемося світла й повітря, того, що є найважливішим для його нормального розвитку як особистості, того, що стане світлом і твердю його життя. А далі розглянемо оформлення й наповнення цієї унікальної Зорі, тобто складові дитячого ества та їхній розвиток.

Із трепетним благоговінням ми звернемо свій погляд на ще одну Зорю, Альфа-зорю Всесвіту, Дивне Немовля: «Бо Дитя народилося нам, даний нам Син... і кликнеть ім'я Йому: Дивний, Порадник, Бог сильний, Отець вічності, Князь миру. Без кінця буде множитися панування та мир...» (Ісаї 9:5–6).

Віфлеємське Дитя – Величний Зразок і Приклад для кожної дитини.

«Ісус – наш Приклад. Багато людей... не звертають уваги на уроки з Його дитинства... Однак саме Його життя у рідному домі є зразком для всіх дітей» (Е. Уайт. Христос – надія світу, с. 74).

У цій рубриці ми також звертатимемося до психології первістка-землянина, першої «народженої дитини», першої Зорі, що з'явилася на небосхилі людства, – Адама. Саме тут – зразок досконалого, щасливого «дитинства», зразок зразкової психології особистості. На прикладі стосунків Великого Батька з цією «дитиною» – дитям Божим – ми черпатимемо дорожочні уроки педагогії та психології.

Говорячи про наших дітей, унікальних Зірок, нам не вдасться оминати і наше дитинство. У когось воно «вельми добре». А якщо добре, але не вельми? Або взагалі недобре? А якщо просто жадливе? Якщо все дитинство – це тільки «темрява над безоднею»?

Багато хто з нас із гіркотою може відзначити: як мало правильного, істинного, доброго отримали в дитинстві особисто ми! Як багато негативу, страждання, болю ми накопичуємо у своїх душах ще з раннього віку! Згадуючи таке дитинство, ми не можемо встояти перед спокусою впасти у відчай і відчуті власну нікчемність або ж із гіркотою та образою думати про



тих, на кого хочеться звалити провину за наше нещасливе дитинство.

Нехай не буде цього! Не впадаймо у відчай! Є зцілення для наших найглибших психологічних травм дитинства! Для кожної з них, практично



Чи готові ви взяти на себе відповідальність народжувати дітей у світ? Оцініть свою зрілість за нижченаведеним тестом.

незцілимим будь-якими земними засобами, є бальзам у Гілеаді! Є Велике Євангеліє! І найважливіше – існує Великий Лікар, Великий Психолог! Є не просто Великий Переможець, але Великий Більш-Ніж-Переможець, Який палко бажає привести нас не просто до перемоги над проблемами нашого дитинства, але до БІЛЬШ-НІЖ-ПЕРЕМОГИ! Пошкоджена, понівечена Зоря може бути перероблена, наново створена! І її сяння перевершить сяння зорі, котра ніколи не падала...

Не поспішайте накликати бурю

Віддзвеніли весільні дзвони, почалися сірі будні, згущаються сірі хмари... Поступово вони перетворюються на чорні, блимають блискавки, ллють дощі – вибухає велика буря...

Шлюб – велика буря, що випробовує міцність фундаменту – нашої духовності. Ви вже пережили цю бурю? Вона почала вщухати? Не поспішайте накликати на себе ще одну – появу дитини в сім'ї. Нехай дитина буде не просто природним наслідком шлюбу, а вашим твердим, обдуманим, ретельно зваженим висновком. І перш ніж прийняти таке доленосне рішення, будь ласка, сядьте разом і пройдіть Тест батьківської готовності до прийняття дитини. Добре подумайте: чи готові ви до такої надзвичайно важливої події, яка має колосальні наслідки, – народження дитини?

«Ще до народження дитини слід розпочати підготовку» (Е. Уайт. Виховання дітей, с. 21). Народивши дитину без її згоди, ви стаєте відповідальними за її життя і душу (див. там само, с. 474). «На батьках і матерях лежить відповідальність за виховання дітей як у ранньому віці, так і пізніше, і їм обом необхідна серйозна і ретельна підготовка в цьому плані. Перш ніж покласти на себе відповідальність батьківства й материнства, молоді люди повинні бути достатньо освіченими. А саме: їм необхідно знати особливості фізичного розвитку людини, починаючи з періоду утробного формування, бути обізнаними в галузі фізіології, гігієни та санітарії, їм мають бути відомі закони спадковості, розумового розвитку й морального виховання» (там само, с. 63, 64).

ТЕСТ БАТЬКІВСЬКОЇ ЗРІЛОСТІ

1. Чи зрозуміло вам, що ви і ваші діти перебуваєте в епіцентрі Великої боротьби?
 2. Чи вважаєте ви виховання своїх дітей найважливішою справою, яку за вас ніхто не зробить?
 3. Чи відчуваєте ви, що «не можете виховувати правильно своїх дітей без Божественної допомоги»? (Е. Уайт. Християнська родина, с. 205)
 4. Наскільки близькі ваші стосунки з Господом?
 5. Чи розумієте ви, що і «без людських зусиль Божественні зусилля марні»? (Там само, с. 206)
 6. Чи добре ви знаєте дитячу психологію?
 7. Чи вивчили ви фізіологію дитини?
 8. А як щодо психології вашої особистості? Чи навчилися ви володіти собою?
 9. Скільки часу ви збираєтеся присвячувати своїй дитині?
 10. Чи зможете ви дати своїм дітям релігійну освіту – найважливішу освіту?
 11. Спеціальні запитання для матері:
 - 1) Чи готові ви виховувати дитину?
 - 2) Чи розумієте ви, що «все в домашньому житті – другорядне порівняно з чітким обов'язком, продиктованим Богом, – виховувати своїх дітей у душі й пораді Господній»? (Там само, с. 183)
 12. Чи готові ви вже тепер розпочати роботу за напрямками, вказаними в цьому тесті?
- Мета рубрики – допомогти вам у цьому.

«І коли настала шоста година, наступила темрява по всій землі — до дев'ятої години; померкло сонце, а завіса храму роздерлася надвоє. Скрикнувши гучним голосом, Ісус промовив: Отче, у Твої руки передаю Свій дух! Сказавши це, Він віддав духа»

(Луки 23:44-46).

Ольга СТАСЮК

Закрилюза

В небі зорі поспіхом згасали,
А зірниця очі закривала...
З її вій так трепетно сповзала
Росяна, кривавая сльоза.
Там, в подвір'ї сонного Пилата
Дико виє озвірілий натовп,
Жертву він, приречену на страту,
Цілу ніч без жалю катував...
Голова, замотана в ряднину,
Найсвятішого Людського Сина.
А лице — у богохульній слині...
Боже мій, як витримає було?
В ту останню, ту страшну годину
Обіймає спогадом єдиним
Ніжне миро, миро Магдалини,
Спаца закривавлене чоло.
Чим сьогодні увінчав ти Бога?
Пахощами мира дорогого?
І кохання чистого, палкого
Господу підносиш фіміам?
А можливо, ти плетеш ще й нині
Діадему Спасу із тернини?
Вибирай одне із двох, людино!
Третього в житті не дано нам.

Серце землі

Місячна Гефсиманія
В передпасхальній імлі...
Натовп веде Назарянина
В серце землі...
Земле, земле, в моєму серцебитті
Звуки твого жорстокого пульсу.
Твоє серце і грішне моє, я і ти
Розірвали серце Ісусу.
Бич у повітрі звивається,
Тіло немов у вогні,
Кров'ю Христа захиляється
Серце землі...
Молот безжалісно гримає,
Цвяхи безжалісно злі,
Страти Христа не витримає
Серце землі...
Глянь, землетрус... Відкриваються
Склепи розірваних скель...
Тільки мовчить й не здригається
Серце людське.
Земле моя безталанная,
Я твоє щире дитя.
Б'ють в унісон нерозкаяні
Наші серця...
Світлом Голгофи осяяє
Хай спопеляться на тлінь
Серце моє нерозкаяне
Й серце землі...



«Любов завжди залишає слід».
Вільям Шекспір «Хижа»

Окрайчик хліба

Олександр БОГДАНЕНКОВ

Наче тонесенька, довготеле-са стеблина, що пробилася в суцільній темряві крізь товщу землі та чіпляється своїми худорлявими руками-вусиками за будь-яку тріску з надією побачити світло, живе людина, для якої життя – найбільша цінність на всьому світі. І попри найбільш безпросвітну безвихідь тягнеться слабке біле тільки пророслої насінини, котра сподівається, що колись, зігріта променями сонця, стане могутнім деревом.

Давня юдейська притча, що переповідає трагічну історію першого вбивства, так глибоко й повно змогла відтворити негматовну волю до життя й протиприродність смерті: «Довго вбивав його (Авеля) Каїн: схопивши камінь, але не знаючи, як завдати смертельного удару». Пристрасне, непримиренне бажання жити ніколи не залишало людину. І навіть трудові концентраційні табори й радянська машина смерті з усіма її жахіттями не змогли знищити цієї волі. Навіть у пеклі Колими, де полум'я диявольської ненависті нещадно пожирало людей, де цінність людської особистості, унікальної та неповторної, була не вища за цінність поліна модрини, до чого тільки не вдавалася людина, щоб зберегти своє життя.

Всохлий, наче музейний експонат, здавалося б, ні на що не здатний мозок табірної «доходяги» виявлявся надзвичайно спритним і винахідливим, коли тендітне людське життя вислизало із закованих арештантських рук. Тут вступає в силу сатанинський закон: «Все, що хто має, віддасть він за душу свою» (Йова 2:4). Будучи засудженим на довге болісне помирання, в'язень усе ще плекав у своєму серці надію, аби хоч на один чи два дні, а можливо, й на цілий тиждень, прожити довше, ніж йому відміряно.

На що тільки не зважувалися приречені каторжники, щоб хоча б на короткий час опинитися на лікарняному ліжку. Хтось діставав туберкульозний плювок, аби покласти в рот цю бацильну отруту перед лікарським оглядом, хтось підмішував кров у аналіз сечі, подряпавши як слід перед цим власний палець, хтось навіть відважувався на навмисне пошкодження свого тіла, відрубуючи ударом сокири власну руку або підриваючи ногу капсулом, схованим у валянку. Жодна жертва не вважалася занадто великою заради продовження життя, хай навіть на незначний термін.

Уже третій рік Олексій Михайлович перебував у смертельних лежачих





тах Колими, яка не знала співчуття, третій рік він щодня спостерігав, як природний відбір, проголошений еволюцією як щось добре, перемелював людські долі в безпощадній табірній м'ясорубці. У цей третій рік він, як ніколи раніше, відчував, що останні сили покидають його старече тіло, відчував неминучість смертної години. Проте, як і три роки тому, коли слідчий НК пропонував йому свободу в обмін на співпрацю з радянськими органами, він залишався непохитним, знаючи, що великий Бог, в Якого він вірив з дитячого віку, не покине його.

Минуле життя залишилося десь за межами досяжного, на іншому боці колючого дроту, який розділив світ навпіл. Там, у попередньому житті, він був священиком, пастором невеликої сільської громади, тут він був ніким, зеком, засудженим за 58-ю статтею. Там у нього була сім'я: дружина, семеро дітей і п'ять онуків, тут – лише казенні нари, арештантська робота, тринадцять годин щоденної виснажливої праці й добовий пайок із двох мисок баланди та 400 грамів хліба. Табірний конвеєр Колими, яким на вірну смерть подавалася невичерпним потоком безкоштовна робоча сила, забрав у Олексія Михайловича все – все, крім віри в Бога. Цього не могли забрати ні нічні тюремні допити, ні погрози слідчих, ні їхня груба фізична сила, ні сама Колима. Як Полікарп, учень апостола Івана та один із перших мучеників-християн, Олексій Михайлович постійно повторював: «Я служу Ісусові

довгі роки, і за цей час Він не зробив мені нічого поганого. Як я можу проклинати Царя, Який спас мене?!»

Але ж так хотілося жити! Наче риба без води, що б'ється в передсмертних конвульсіях об тіла подібних до неї, Олексій Михайлович задихався, іноді марно намагаючись наповнити легені повітрям. Довго холодними зимовими вечорами він молився, просячи Бога нагледіти обставини його смерті, дарувати йому сили залишитися християнином до останньої хвилини життя, до останнього удару серця.

В один із днів у табір етапом привезли нову партію робочих, був серед них і 23-річний Микола, молодий і повний сил, за доносом засуджений за антирадянську пропаганду, кажучи по-простому, за віру в Бога. Олексій Михайлович відразу помітив серед новоспечених жителів бараку рідну душу. Позналилися, розговорилися, зблизилися. Дружня близькість – явище в таборі виняткове. Звідки в середовищі зацькованих, озвірілих людей можуть з'явитися нормальні людські стосунки? Це – Божий дар. Щовечора Олексій Михайлович і Микола захоплено розмовляли, і нібито не було між ними величезної прірви в десятки років, нібито все своє свідоме життя вони були знайомі, жили душа в душу, наче рідні брати.

Одного разу рано-вранці відразу після роздачі пайка, який призначався на цілий день, Олексій Михайлович підійшов до свого нового знайомого і, простягнувши розламаний

навпіл 400-грамовий кусок хліба, сказав: «Їж, Колю, ти ще молодий, тобі жити треба, а я все одно довго не протягну, їж!» На висохлому від рабської праці лиці Олексія Михайловича з'явилися сльози, із запалих старечих очей котилися солоні крапельки вологи, залишаючи слід на вилицях і щоках, залишаючи слід на серці молодого Колі. «Не хочу я ні рук рубати, ні ніг підривати, – після короткої паузи знову заговорив Олексій Михайлович, – я по-Божому хочу. Це життя для мене лише поріг у вічність. Табірні замети могилою моєю скоро стануть, а ти, може, ще на волю повернешся! Тобі ще жити й жити, так що бери, їж хліб!»

Цілий місяць, увесь останній місяць свого життя, кожен Божий день Олексій Михайлович ділився своїм щоденним хлібом з Миколою. «Знаєш, – в один з останніх вечорів зізнався старенький пастор, – я завжди думав, що дні людського життя схожі на те, як росте й розвивається деревце, як тягне воно свою крихітну парость до світла, як розкриває своє ніжне листя назустріч сонячним променям. А ось у ці останні дні мені раптом здалося, що людське життя більше схоже на життя метелика, який, позбавившись денного світла, у холодному нічному мороці кидається на світло багаття, незважаючи навіть на те, що це світло стане останнім у його житті».

Олексій Михайлович помер у січні 1951 року, проте світло його вчинків і сіль його сліз залишили

г л и -
б о -
кий слід у
серці Миколи,
звільненого через
три роки після смерті
Сталіна за амністією.

ЛЮТИЙ КРОКОДИЛ ПРИВІВ ДВОХ ЧОЛОВІКІВ ДО ЦЕРКВИ

ДИТЯЧИЙ КУТОЧОК

Інеса Карр

– Не стрибай у річку! Ми за хвилину будемо біля тебе! – гукали Фредеріко та Педро.

Шістнадцятирічна Кончіта тремтіла, наче кролик перед собакою. Її каное зубами схопив крокодил. Коли він прокусив дно, човен поступово почав заповнюватися водою. Злякана дівчина вирішила, що єдиний спосіб порятунку – це стрибнути у воду й швидко плисти до берега.

– Боже, допоможи мені, швидше! – вигукнула вона, приготувавшись стрибати у воду.

Сівши в каное того суботнього ранку, Кончіта й не підозрювала, що їй доведеться боротися з крокодилом. Вона просто хотіла відвідати Суботню школу. А щоб дістатися туди крізь джунглі, треба плисти річкою на каное.

Дівчина, тяжко зітхнувши, сіла в каное. «Як би я хотіла, щоб мама і тато пішли зі мною. У будь-якому разі я вдячна Богові, що вони не забороняють мені дотримуватися суботи, хоча самі так і не роблять».

За кілька тижнів до цієї події, коли істина для Кончіти не була відкритою, одна з її подруг, котра відвідувала адвентистську школу, сказала:

– Неділя – це не Божий день. Божий день – субота.



Кончіта повірила цій дівчині, побачивши, що та була християнкою не лише на словах. Так Кончіта, дізнавшись про Спасителя та Його святий день, вирішила дотримуватися суботи.

Того суботнього ранку, пливучи однією з річок, які впадають в Амазонку, дівчина спостерігала за польотом птахів і захоплювалася їхнім жовтим, оранжевим, блакитним і пурпуровим пір'ям. Вона слухала спів червоних і блакитних папуг, звислих вниз головою на ліанах та гілках дерев. Дівчина подумала: «Я також прославлятиму Ісуса співом». Проте як тільки вона почала співати псалом, величезний червоний рот із двома довгими рядами блискучих зубів вхопив кінець її каное.

На коротку молитву дівчини — «Боже, допоможи, швидше!» — прийшла миттєва відповідь. Двоє чоловіків рибалили на невеличкій затоці, коли почули спів дівчинки. Вони пробралися крізь джунглі до річки, аби подивитися, хто це співає, і побачили, як крокодил напав на каное.

Фредеріко і Педро вскочили у свій човен і попливли до дівчинки так швидко, що самі навіть не могли збагнути, як це їм вдалося.

— Тримай рушницю наготові, Педро! — кричав Фредеріко. — Цей крокодил збирається напасти.

З люттю подивившись у бік Фредеріко і Педро, крокодил припинив шарпати каное й завмер, готуючись до нападу. Але перш ніж він встиг це зробити, постріл зупинив його, змусивши відпустити каное. Крокодил закрит пашу і зник у глибині.

— Ти дивом уціліла, дівчинко, — сказав Педро. — Оскільки твій човен зламаний, ми відвеземо тебе додому. Де ти живеш?

— Але я дуже хотіла б відвідати Суботню школу, — сказала Кончіта. — Будь ласка, відвезіть мене річкою вниз до Церкви

Адвентистів Сьомого Дня. Це лише за кілька кілометрів звідси.

— Гарзд, — погодилися чоловіки. — Ми почекаємо, поки ти будеш там, а потім завеземо тебе додому.

Через деякий час їхній човен причалив до берега, де стояла гарна біла церква. Кілька дівчаток у красивих платтях заходили з батьками всередину. Кончіта подумала: «От якби мама і тато були зі мною!»

— Заходьте до церкви, — запросила дівчина своїх рятівників. — Ви можете відпочити там так само, як і тут на березі, поки чекатимете мене.

Двоє чоловіків пішли за дівчинкою.

У церкві вони зняли свої сомбреро і присіли на лавці спереду, звідси вони могли все бачити й чути. Між присутніми з'явилися розмови про те, що трапилося з Кончітою, і пастор попросив її вийти вперед і розповісти всім про цю пригоду.

— Господь почув моє благання про допомогу, — сказала вона наприкінці своєї розповіді, — і послав цих двох добрих людей мені на порятунок.

Дівчина усміхнулася до Фредеріко і Педро й показала в їхній бік. Які гарячі потиски рук відчули ці двоє чоловіків після зібрання! Їм так сподобалась гостинність християн, що вони вирішили наступної суботи знову завітати до церкви. Відтоді вони стали постійними відвідувачами. Сьогодні вони — місіонери.

Бог, Який усе перетворює на добро, не лише врятував Кончіту, але й використав цю ситуацію для того, аби Добру звістку почуло ще багато людей.

Була п'ятниця і надходила субота. А жінки, що йшли слідом, — ті, що прибули з Ним із Галилеї, — побачили гріб і як було покладене Його тіло. Повернувшись, вони приготували пахощі та миро, а в суботу спочивали, згідно із заповіддю.

Луки 23:54-56

